

VESPER:

LESETEKSTER og LITURGIER FOR VESPER I NIDAROSDOMEN på fredager.

Da tidebønn på fredager ble innført i Nidarosdomen i september 1986, var den – i tillegg til å være en selvstendig tidebønn – tenkt som en innledning til kommende helg. Derfor ble det vanlig å bruke en av lesetekstene (ikke evangelieteksten) for kommende søndag under tidebønnens tekstlesing.

Av og til kan dette prinsippet bli litt galt, som f.eks. å foregripe juleevangeliet siste adventsfredag før jul. Det samme gjelder naturligvis også for påske. Men ettersom vi har valgt å ikke holde vesper på langfredag, blir det ikke noe problem for oss. Pinse feires jo ikke over mange dager slik som jul og påske, og det å lese teksten for første pinsedag på vesper før pinse oppleves ikke på samme måten. En annen grunn til å lese teksten for pinsedag før pinse, er at svært få går i kirka på pinsedag, og dermed ikke får høre denne høgtidsteksten!

Siden det har vært litt usikkerhet om hvilke tekster som skal/bør/kan leses på vesper på fredagene, har jeg et forslag til noen retningslinjer. Dersom vi ved enkelte anledninger går utenom kommende søndags tekst, kan vi få en sterkere oppleveling av kirkeårets rikdom!

FORSLAG TIL RETNINGSLINJER FOR TEKSTLESINGER PÅ VESPER:

Vanligvis brukes en av lesetekstene (ikke evangelieteksten) for kommende søndag ifølge den tekstrekka som gjelder for hvert kalenderår.

Spesielle dager:

4. søndag i advent: Når julaften er på en søndag, og vi feirer 4. søndag i advent fredagen før julaften, bruker vi *ikke* regelen om å lese teksten for kommende søndag. Vi foregriper *ikke* juleteksten, men bruker en av tekstene for 4. søndag i advent på fredagsvesperen. (F.eks. i 2023)

Fredag i romjula: Dersom det er en fredag før romjulssøndag, brukes teksten for romjulssøndagen. (F.eks. i 2024)

Fredag før nyttårsaften: Når nyttårsaften er på en søndag, *kan* vi på fredagsvesperen før nyttårsaften bruke teksten for nyttårsaften i stedet for teksten for nyttårsdag. (F.eks. i 2023)

Kyndelsmesse, 2. februar: Når 2. februar, kyndelsmesse, faller på en fredag, kan vi lese en av tekstene for kyndelsmesse, f.eks. Luk 2,22-40 (om Jesus som bæres fram i templet, Simeons lovsang og enken Anna i templet). Se Bibelens oversikt over merkedager og temadager. (F.eks. i 2024)

Maria budskapsdag, 25. mars: Når 25. mars, Maria budskapsdag, faller på en fredag, bruker vi juleliturgien i *Tidebønner fra Nidaros. Kirkeåret* (s. 114). Teksten hentes fra tekstene for Maria budskapsdag. (F.eks. i 2023)

17. mai: Når 17. mai faller på en fredag, bruker vi teksten for 17. mai i tekstrekken for det kalenderåret vi er inne i. Se Bibelens oversikt over merkedager og temadager. (F.eks. i 2024)

Jonsokdagen / Sankthansdagen, 24.juni: Når Jonsokdagen / Sankthansdagen faller på en fredag, *kan* vi bruke teksten for denne merkedagen. Se Bibelens oversikt over merkedager og temadager. (F.eks. i 2024)

Olsokdagen / Olavsdagen, 29. juli: I flere år nå har olsokvesperen vært overlatt til Schola Sankta Sunniva eller et annet kor/korgruppe på Olavsfest, også om «første olsokvesper» eller «andre olsokvesper» faller på en fredag. Dersom vi som har ansvar for vesper på fredager gjennom året skulle få ansvar for olsokvesper, bør vi følge samme praksis som for Jonsokdagen for tekstlesinga sin del. I *Tidebønner fra Nidaros. Olsok* (s. 7 og s. 73) finnes «første olsokvesper» (28. juli) og «andre olsokvesper» (29. juli) i norsk tilrettelegging av disse tidebønnene fra middelalderen. Olsok var en stor fest, og tidebønnene bærer preg av det, både i innhold og musikalsk utforming.

NB! Dersom vi benytter noen av mulighetene ovenfor, er det viktig at tekstleser, eller den som gir opplysninger før gudstjenesten, sier fra om dette (hvilken dag det er, og at teksten er henta fra denne merkedagen).

Irene Bergheim
Januar 2024